

Kaupunginhallitus
Kaupunginhallitus

§ 219
§ 247

22.06.2020
29.06.2020

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

470/00.000/2019

KH § 219

Selostus:

Sosiaali- ja terveysministeriö on 15.6.2020 lähettänyt liitteenä A olevan lausuntopyynnön, johon tulee vastata 25.9.2020 klo 16.00 mennessä. Lausuntopyyntöön liittyvä koko materiaali on saatavilla <https://soteuudistus.fi/lakiluonnos-15.6.2020>

"Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö valmistelevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntien perustamista sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta hallitusohjelman mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus ja perustetaan maakunnat. Uudistuksessa on hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on turvata pelastustoimen palvelujen saatavuus, kattavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Uudistuksen tavoitteena on kehittää ja tukea pelastustoimen valtakunnallista tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Uudistuksella vastataan pelastustoimen haasteisiin vahvistamalla toimialan valtakunnallisia voimavaroja, kehittämällä toimialan johtamista ja ohjausta sekä tiivistämällä alan toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on varmistaa myös, että maakuntien pelastuslaitoksilla on mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja koko maassa. Näin varmistetaan jatkossakin pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelutuotannon toiminnallinen ja kustannustehokkuus.

Pyydämme arvioimaan lausunnoissanne näiden tavoitteiden toteutumista ehdotetuilla säännöksillä.

Tavoitteet

Lausuntopyynnön kohteena olevalla hallituksen esitysluonnoksella ehdotettaisiin säädettäväksi uuden hallintotason perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lait, joita olisivat maakuntalaki, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laki pelastustoimen järjestämisestä sekä niiden yhteinen voimaannanolaki, maakuntien rahoituslaki sekä ehdotukset kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön, verolainsäädännön, maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi. Perustettaville uusille maakunnille siirrettäisiin vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä.

Luonnoksen sisältämä sote-maakuntien laskennallinen rahoitusmalli perustuu pääosin tarveperusteiseen ja olosuhdetekijät huomioivaan rahoitukseen. Muun ohella lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota ja lausumaan siitä, kuinka rahoitusratkaisun eri määräytymistekijät vastaavat sote-maakunnille niiden lakisääteisten tehtävien rahoitustarvetta. Sote-maakuntien laskennallista rahoitusmallia tarkastellaan uudelleen lausuntopalautteen perusteella.

Lisäksi pyydämme maakuntajaon osalta lausumaan kahdesta vaihtoehdosta, joissa Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava sijoittuisivat vaihtoehtoisesti joko Pohjois-Savon maakuntaan taikka nykyisen maakuntajaon mukaisesti Etelä-Savon maakuntaan. Näiden vaihtoehtojen vaikutuksia on esitelty hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarvioinnin taustamuistiossa, liitteessä 3. Lausuntokyselyssä on aluejaosta kohdennetut kysymykset sekä mahdollisuus perustella vastausta vapaamuotoisesti. Myös aluejako ratkaistaan lausuntokierroksen jälkeen."

Kaupunginjohtajan johtoryhmä on käsitellyt asiaa kokousmateriaalina olevan toimeksiannon mukaisesti.

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajat yhdessä esittelijän kanssa ovat suunnitelleet kokousmateriaalina olevan lausunnon valmisteluaikataulun.

(Valmistelu: hallintojohtaja-kaupunginlakimies Aki Rasimus, puh 044-4174041)

Kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginhallitus päättää kokoontua liitteenä oleviin

valmistelukokouksiin osana sote-lausunnon valmistelua. Lisäksi kaupunginhallitus päättää neuvotella sekä Mikkelin että Kuopion kaupunginhallituksien kanssa. Näihin kokouksiin kutsutaan myös valtuustoryhmien puheenjohtajat.

Käsittely: Kaupunginjohtaja muutti esitystään siten, että kaupunginhallitus siirtää asian käsittelyn 29.6.2020 kokoukseen.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan muutetun esityksen.
KH § 247

Selostus: Kaupunginhallitus käsittelee asian.

Kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginhallitus päättää kokoontua liitteenä oleviin valmistelukokouksiin osana sote-lausunnon valmistelua. Lisäksi kaupunginhallitus päättää neuvotella sekä Mikkelin että Kuopion kaupunginhallituksien kanssa. Näihin kokouksiin kutsutaan myös valtuustoryhmien puheenjohtajat.

Käsittely: Hallintosäännön § 35 mukaan puheenjohtaja saattoi Sanna Metsälän esteellisyyden kaupunginhallituksen ratkaistavaksi. Sanna Metsälä antoi selvityksen seikoista, joiden mukaan hän ei olisi esteellinen asian käsittelyssä. Tämän jälkeen Sanna Metsälä poistui kokouksesta esteellisyysasian käsittelyn ajaksi. Äänestyksessä Backman Anja, Tahvanainen Karri, Kristiansson Olli-Pekka, Puputti Seija, Makkonen Aila ja Stenberg Eija äänestivät sen puolesta, että Sanna Metsälä ei ole esteellinen asian käsittelyssä. Kukkonen Juha, Suomalainen Tuukka ja Torikka Kirsi äänestivät sen puolesta, että Sanna Metsälä on esteellinen asian käsittelyssä. Jone Tynkkynen äänesti tyhjää.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen äänin 6-3 päättäneen, että Sanna Metsälä ei ole esteellinen asian käsittelyssä.

Sanna Metsälä palasi kokoukseen.

Kaupunginjohtaja täydensi esitystään siten, että edellämainittujen lisäksi Savonlinnan kaupunki neuvottelee Essoten kanssa yhdessä Sosterin kanssa.

Kaupunginhallitus kutsuu kuultavaksi lisäksi Sosterissa toimivat henkilöstöjärjestöjen edustajat ja vanhusneuvoston puheenjohtajan. Kaupunginhallitus pitää valmistelukokouksen 5.8.2020 klo 16.00

Seija Puputti teki Sanna Metsälän, Eija Stenbergin ja Karri Tahvanaisen kannattaman esittelijän esityksestä poikkeavan muutosesityksen: *"Kaupunginhallitus asettaa Sotema-valmistelutyöryhmän, jonka tehtävänä on ohjata ja osallistua,*

valtuuston 28.10.2019, 110 § päätökseen pohjaten, Savonlinnan kaupungin lausunnon valmisteluun sosiaali- ja terveystalvveluiden -ja maakuntauudistukseen liittyvästä lainsäädännöstä.

Sotema-valmistelutyöryhmä osallistuu kuulemistilaisuuksien taustamateriaalien valmisteluun, tarvittavien konsultointiselvitysten valintaan sekä sotema-asiaa koskeviin neuvotteluihin ja muihin tapaamisiin yhdessä kaupunginjohtajan kanssa.

Lisäksi kaupunginhallitus laatii viestintäsuunnitelman sotema-lausunnon antamiseen ja yhteistyöneuvotteluihin liittyen.

Kaupunginhallitus päättää kokoontua liitteenä oleviin valmistelukokouksiin osana sote-lausunnon valmistelua.

Kaupunginhallitus valitsee sote- maakuntavalmistelutyöryhmän jäsenet."

Juha Kukkonen teki seuraavan muutosesityksen:

"Muutosesitys Savonlinnan kaupunginhallituksen kokous 29.6.2020 § 247

Kannatan kaupunginjohtajan esitystä ja sen täydennystä pykälässä 247, mutta en kannata Seija Puputin esittämää valmistelutyöryhmää. Mutta jos kaupunginhallitus aikoo valita erillisen valmistelutyöryhmän, esitän sen valinnassa huomioitavaksi seuraavia näkökohtia.

Kaupunginhallituksen on valittava näkökulmaltaan sote-toimintojen sopeuttamistyöryhmä, ei säilyttämistyöryhmää.

Seija Puputti lähetti kolmen viikon sisällä jo viidennen version ehdotuksesta liittyen sote- ja maakuntauudistuksesta annettavaan lausuntoon. Kun kaupunginjohtajan esityksessä kaikki kaupunginhallituksen jäsenet pääsisivät tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti osallistumaan lausunnon laatimisprosessiin, mikä lisäarvo on sillä, että muutosehdotuksen mukaan valmistelun päälle perustetaan vielä yksi työryhmä.

Nyt on tilanne muuttunut viime syksystä radikaalisti siten, että jos Savonlinna pääsisi sote-suuntauksensa mukaisesti Pohjois-Savon soteen, valtioneuvosto tulisi vaatimaan Savonlinnalta myös siirtymistä Pohjois-Savon maakuntaan. Sote-uudistuksesta vastaava ministeri lupasi viime syysäalven neuvonpidoissa Savonlinnalle vapauden valita haluamansa sairaanhoitopiiri yhteistyökumppanikseen. Silloin ministeri ei maininnut, että hän aikoo sitoa Savonlinnan päätöksen siihen, että jos kaupunki valitsee sote-suuntauksen Pohjois-Savoon, silloin kaupungin on myös vaihdettava maakuntaa. Ministerin lupaus ei siten pitänyt, vaan valtioneuvosto laittaa selkämme seinää vasten.

Alkuperäinen kaupunginhallituksen jäsenille esitetty "yhteistyöryhmä" olisi koostunut selvältä enemmistöltään sellaisista henkilöistä, jotka olisivat olleet jo viime joulukuussa valmiita vaihtamaan myös maakuntaa. Kun nyt hallituksen esitys tulee olemaan todellakin aivan

toinen kuin mihin olemme Savonlinnassa varautuneet, lausunnon valmistelussa on kuultava laajaa joukkoa organisaatioita, eikä alunperin esitetyssä työryhmässä ollut muita kuin kaupunginhallituksen ja -valtuuston jäseniä ja sote-alan edustajia. Mikä olisi ollut Sosterin edustajien panos arvioitaessa esimerkiksi tulevaisuuden koulutusalan ratkaisuja uudessa maakunnassa? Onko mielekästä perustaa erittäin monimutkaista valmistelukoneistoa, kun neljä puoluetta ja valtuuston enemmistö ovat jo ennen lakimuutosehdotusta lukinneet kantansa asiassa?

Kun minulle on tullut vasta nyt tietoon, että neljä savonlinnalaista puolue ryhmää on ollut jo viime joulukuussa valmiita maakunnan vaihtoon ja ovat ilmoittaneet valmiutensa ministerille, millaiseen tietoaaineistoon, taloudellisiin laskelmiin, vaikutusarvioihin tai muuhun analyysiin puolueiden kanta on perustunut?

Kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat lähettivät kaupunginhallituksen jäsenille yhteistyötarjouksen ehdotuksella, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja kutsuisi viipymättä koolle ylimääräisen kaupunginhallituksen kokouksen päättämään yhdeksän jäsenen sote-työryhmästä, johon he ehdottivat itse mukaan luettuina kolme kokoomuslaista jäsentä, kolme keskustalaista, kaksi sosialidemokraattista ja yhden kristillisdemokraatin. Perussuomalainen kaupunginhallituksen jäsen ei voinut kannattaa tällaista yhteistyötarjousta.

Ehdotetun sote-maakuntatyöryhmän tarkoitus on valmistella sosiaali- ja terveysministeriölle lausuntoehdotus sote- ja maakuntauudistuksen lakiesityksistä.

Jos on tärkeä tarve perustaa työryhmä sote-maakuntalainsäädännöstä annettavaa lausuntoa varten, ensimmäiseksi olisi unohdettava kova kiire. Toiseksi olisi toimittava järkipäisesti ja vältettävä tilannetta, että päätös tehtäisiin kiireellä ilman huolellista valmistelua. Kolmanneksi työryhmän olisi koostuttava organisaatio-, hallinto- ja sosiaali- ja terveydenhuollon talous- ja organisaatioasiantuntijoista. Neljänneksi työryhmän jäseniltä olisi vaadittava realismin tajua sekä kykyä ja valmiutta Savonlinnan sote-järjestelmän nykytilan tosiasioiden tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Viidenneksi olisi vältettävä tilannetta, että työryhmän jäsenet koostuisivat poliitikoista, jotka haluavat vain säilyttää entistä eivätkä uudistaa, kehittää ja tehostaa.

Savonlinnan seudun sairaanhoitopiiri on koko maan kallein ja tehottomin. Savonlinnalaisten etu ei ole säilyttää kyseenalaista ykkössijaa jatkossa.

Jos työryhmä olisi tarpeen perustaa, sen olisi pystyttävä

valmistelemaan lausuntoehdotus, joka voisi olla Savonlinnan seudun linjaus sellaiseen uuteen järjestelmään, jolla turvattaisiin alueen asukkaille riittävät sote-palvelut huomattavasti nykyistä pienemmillä kustannuksilla.

Savonlinnaan olisi jo vuosia sitten pitänyt perustaa usean alan asiantuntijoiden työryhmä valmistelemaan sairaanhoitopiirin organisaation ja talouden sopeuttamista palvelutarpeeseen ja toiminnan huomattavaan tehostamiseen. Tämä työ olisi pitänyt tehdä silloin, kun sairaanhoitopiirin nykyiset omistajat olisivat voineet itse päättää sopeutuksesta. Tällaiseen veronmaksajien etuun perustuvaan valmisteluun sote-työryhmää ehdottavat eivät ole olleet valmiita.

Kun Savonlinnan sote-kustannukset ylittävät tarvevakioidut kustannukset noin 23 miljoonalla eurolla vuosittain, miten kaavailtu työryhmä suhtautuisi valmistelutyössään tähän sairaanhoitopiirin suurimpaan ongelmaan. Olisi ollut järkevää sopeuttaa toiminta omin voimin ja päätöksin ennen siirtymistä toisen sairaanhoitopiirin kanssa käytävään yhteistyöhön tai sulautumiseen. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin osana Savonlinnan seudun soten sopeutuksesta päättävät tulevaisuudessa myös muut kuin Savonlinna, Rantasalmi, Sulkava ja Enonkoski. Vieläkään ei ole myöhäistä perustaa työryhmää sopeuttamaan Sosteri nykyisen palvelutarpeen mukaiseen kokoon.

Johtopäätös on, että Savonlinna ja Savonlinnan seutu tarvitsee sote-palvelujen sopeuttamistyöryhmän, ei säilyttämistyöryhmää.

Alle on kirjattu FCG:n Savonlinnan ja vertailukuntien vuoden 2018 nettokustannusvertailu. Siitä käy huolestuttavalla tavalla ilmi, kuinka suuret Savonlinnan sote-menot ovat, ja kuinka paljon suuremmat ne ovat muihin Suomen kuntiin nähden. Säästöpotentiaali on valtava. Jos kaupunginhallitus valitsee valmistelutyöryhmän, sen tehtävä olisi tunnistaa kaupungin suurin ongelma eli valtavat sote-kustannukset ja kiinnittää valmistelutyössään ja muutoksen hallinnassa huomionsa Savonlinnan kaupungin ja sairaanhoitopiirin sote-kustannusten huomattavaan alentamiseen.

*Nettokustannusten vertailu Savonlinnan kaupunki 6.11.2019 FCG
Heikki Miettinen*

Savonlinnan soten toteutuneet menot vuonna 2018 ja säästöpotentiaali osa-alueilla. Säästöpotentiaali syntyy kun toteutuneiden menojen summasta erotetaan tarvevakioidut menot.

*Perusterveydenhuollon avohoito 14,44 M€, säästöpotentiaali 2,95 M€
Suun terveydenhuolto 2,44 M€, säästöpotentiaali 0,09 M€
Erikoissairaanhoito 58,79 M€, säästöpotentiaali 16,66 M€*

Lastensuojelu ja perheiden palvelut yhteensä 6,84 M€, säästöpotentiaali 1,13 M€ Lastensuojelun avohuoltopalvelut 1 M€, säästöpotentiaali 0,4 M€ Lastensuojelun laitos- ja perheh. 5,19 M€, säästöpotentiaali 2,18 M€ Muut lasten ja perh. avopalvelut 0,65 M€, ei säästöpotentiaalia Ikääntyneiden palvelut yhteensä 39,12 M€, säästöpotentiaali 5,88 M€ Ikääntyneiden laitoshoido 2,88 M€, säästöpotentiaali 2,88 M€ Perusterveydenhuolto vuodeosastohoido 7,16 M€, säästöpotentiaali 2,76 M€ Ikääntyneiden ymp.vrk hoivan as.palv. 4,33 M€, ei säästöpotentiaalia Kotihoito 13,14 M€, säästöpotentiaali 6,39 M€ Muut ikääntyneiden palvelut 11,61 M€, säästöpotentiaali 9,55 M€ Vammaisten palvelut yhteensä 19,7 M€, säästöpotentiaali 10,13 M€ Vammaisten laitoshoido 2,19 M€, säästöpotentiaali 1,9 M€ Vammaisten ymp. vrk. hoivan asumispalv. 5,69 M€, säästöpotentiaali 1,78 M€ Muut vammaisten palvelut 11,82 M€, säästöpotentiaali 7,74 M€ Päihdehuollon erityispalvelut 1,07 M€, säästöpotentiaali 0,62 M€ Työllistymistä tukevat palvelut 4,24 M€, säästöpotentiaali 3,09 M€ Ympäristöterveydenhuolto 0,89 M€, säästöpotentiaali 0,57 M€ Muu sosiaali- ja terveystoiminta 3,98 M€, säästöpotentiaali 2,62 M€."

Puheenjohtaja totesi, että Juha Kukkonen esitys raukesi kannattamattomana.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty kaupunginjohtajan esityksestä poikkeava kannatettu esitys, oli asiassa suoritettava äänestys.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä kaupunginjohtajan esityksen puolesta annettiin 6 jaa -ääntä (Backman Anja, Kristiansson Olli-Pekka, Kukkonen Juha, Tynkkynen Jonne, Suomalainen Tuukka ja Torikka Kirsi) ja Seija Puputin esityksen puolesta 5 ei -ääntä (Tahvanainen Karri, Metsälä Sanna, Puputti Seija, Makkonen Aila ja Stenberg Eija).

Päätös: Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen kaupunginjohtajan esityksen.

Toimenpiteet: Hallintopäällikkö